

KANDIDAT

5078

PRØVE

KOM114 1 Skrift og bilde

Emnekode	KOM114
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	27.11.2017 09:00
Sluttid	27.11.2017 11:00
Sensurfrist	--
PDF opprettet	20.11.2018 10:23
Opprettet av	Digital Eksamen

KOM114 Generell informasjon**Emnekode:** KOM114**Emnenavn:** Skrift og bilde**Dato:** 27. November 2017**Varighet:** Kl. 09:00-11:00**Tillatte hjelpemidler:** Ingen**Merknader:**

Det er i alt 5 - fem - oppgaver i oppgavesettet.

Alle oppgaver vektes likt.

Beregn å skrive omlag 200 ord per oppgave / cirka 20-25 minutters arbeid per oppgave.

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?**Velg et alternativ** Ja Nei

Besvart.

1 Oppgave 1**Oppgave 1: FOTO**

Forklar hva innstillingen av ISO på et kamera tjener til.

Hva kan du gjøre med henholdsvis lukkertiden og blenden i en gitt situasjon når ISO-verdien økes?

Skriv ditt svar her...

ISO er en funksjon på kameraet som påvirker lysfølsomheten i det bildet du tar. Hvis man er ute på natten vil man gjerne skru ISOen på en høy verdi slik at du får mer lys inn i bildet. Hvis man har en ISO-verdi over 1600 eller under 200 får man en unaturlig ISO-verdi. Jo høyere ISO-verdi man har jo mer støy blir det lagt inn i bilde, du kan se noe kornete pixler på bildet som er tatt.

Når ISO-verdien økes vil man gjerne øke lukkertiden. Lukkeren er alltid stengt, men når man tar bildet så åpner lukkeren seg også stenger den seg. Man kan stille inn lukkertiden manuelt på kameraet. Lukkeren bestemmer hvor mye lys som slippes inn i objektivet ved angitt lukkertid. Ved økning av ISO-verdi vil man gjerne ha en lang lukkerverdi for å få inn mest mulig naturlig lys som måneskinn og stjernelys. Det jeg beskrev tidligere var at hvis man har en høy ISO-verdi blir det mer kornete eller mer støy i bildet.

Blenderen har også stor innflytelse med tanke på lys. Hvis blenderåpningen er liten slippes mindre lys inn i objektivet og hvis den er stor slippes mer lys inn i objektivet. Når kameraet står i Manuell instillingsfunksjon kan alle innstillingene "skrus" på. ISO, lukkeren og blenderen. Hvis du stiller inn noe på lukkeren så må man også regulere blenderen og ISO. Det finnes flere automatiske funksjoner som kan brukes der du for eksempel ikke trenger å bry deg om ISO-verdien eller lukkertiden.

Kameraet stiller inn disse verdiene for deg, men du kan ikke stole blindt på det på grunn av varierte forhold i miljøet der du tar bilder.

2 Oppgave 2

Oppgave 2: SKRIFTLIG KOMMUNIKASJON

Hva slags språklige trekk er særlig egnet til å påvirke forståeligheten til en informerende tekst, for eksempel en nyhetstekst? Nevn noe trekk på ulike språklige nivåer og gi eksempler.

Skriv ditt svar her...

I en informerende tekst må man passe på hvilket språk man bruker. Kjenn ditt publikum. Hvis det for eksempel er en nyhetsartikkel så man bruke et språk som gjerne alle forstår. De fleste leser nyhetsartikler hver dag og da vil du gjerne komme med enkle ord istedenfor kronglete faguttrykk.

Setningsoppbygging er veldig viktig for at leseren skal få med seg hva som står. Journalisten må prøve å unngå preposisjoner, bindeord og komma slik at det ikke blir en alt for lang setning. Hvis setningen blir for lang kan det hende at leseren ikke fikk med seg hva setningen startet med og må begynne på nytt. Dette er noe som fører til at teksten bryter med leservennligheten.

Når det gjelder en nyhetsartikkel skal gjerne det viktigste av informasjon komme først. Selve hva som har skjedd først også kan tilleggsinformasjon og bakgrunn legges til senere i teksten. Dette viser til den "omvendte pyramiden" der det viktigste kommer først.

I det journalisten skriver er det en fordel å ha med noen retoriske uttrykk. Dette kommer litt ann på sjangeren, men retorikk brukes ofte i reportasjer for å piffe opp teksten.

Etos: Det skaper troverdighet til leseren. For eksempel: "Forskere ved Universitet XY sier ...". Dette gir leseren et inntrykk om at informasjonen i teksten er legitim og derfor kan stoles på.

Patos: Det spiller på følelser hos leseren. For eksempel: Et bilde med barn som gråter. Du vil skape et tettere forhold mellom teksten og leseren. Følelser er noe som er med på bidra til dette.

Logos: Det gir leseren en forståelse av logikk. At ting henger sammen.

Journalisten kan skrive en god informerende tekst, men må passe på å ikke bruke for mange stilistiske virkemidler. I en informerende tekst vil en gjerne ha rå fakta og god informasjonsflyt gjennom hele teksten. Leserens skal ikke avledes med stilistiske virkemidler. Stilistiske virkemidler er ofte brukt i reportasjer for å gi en dypere mening og for å skape assiosasjoner ved skildringene til journalisten selv.

Eksempler på stilistiske virkemidler:

Metafor: Språklig bilde. Det kan være en sammenligning (eksempel: eplet var grønt som gresset) eller personifikasjon. Altså du gir et umenneskelig objekt en menneskelig egenskap (eksempel: Skogen hylte i vinden)

Allusjon: En allusjon er når du siterer til en kjent tekst. Å trekke inn "å være eller å ikke være" er en allusjon som kommer fra Shakespeare.

Metonym: Et eksempel på metonym kan være "trampende støvler trasket mot huset". Her er trampende støvler metonymet. Det viser ikke fram hva trampende støvler er, men gir leseren et rom for tolkning.

Ironi: Ironi er noe man må være forsiktig med å bruke på grunn av at det kan skapes misforståelser. Ironi brukes gjerne som en heftig motsetning av noe. "alle studentene gledet seg til fem uker med eksamenslesning".

Besvart.

3 Oppgave 3

Oppgave 3: REPORTASJE

Hva kjennetegner en god reportasjeidé?

Skriv ditt svar her...

En god reportasjeide oppstår gjerne ved grundig planlegging. Du må tenke deg hvilken sjanger du velger før du ankommer til stedet du skal være. Reportasjen inneholder tre undersjangre som nyhetsreportasje, bakgrunnsreportasje og feature-reportasje. En dokumentar er også en reportasje og den henter elementer fra hver av de tre reportasje-sjangrene.

Før du velger sjanger bør du vite hva du vil skrive om. Et lurt tips er å skrive om noe man interesserer seg for. Det kan gi deg det lille ekstra du trenger for å komme med gode observasjoner og skildringer. Temaet spiller alltid en sentral rolle for teksten, fordi det er det teksten omhandler seg om. Temaet kan skifte seg underveis i reportasjen hvis man oppdager at intervjuobjektet har en annen spennende vinkling som kan fort være mye mer spennende enn du startet med.

Reportasjeideen krever også at man må huske på å ta et bilde. Journalisten ser for seg hvilken vinkling h*n vil bruke slik at temaet til journalisten kommer godt fram.

Reportasje krever tilstedeværelse. At journalisten er førstehåndskilde. Det er det Steen Steensen legger i det som han kaller "stedets sjanger". I en reportasje vil du få skildringer og observasjoner slik at du føler at du er der selv. Journalisten kan bruke en teknikk som heter "å være en flue på veggen". Når man er en "flue på veggen" er man nærmest usynlig for miljøet der du er og du vil få de mest naturlige observasjoner og skildringer.

Journalisten observerer og skildrer og du kan se utover i teksten og i tankeprosessen bak skildringene at teknikken "show dont tell" kommer fram. "Show dont tell" går ut på at man skildrer noe uten å oppsummere hva det faktisk er. Ved bruk av "show" så skildrer du for eksempel en bil som at "ruta er knust, sidespeilet dingler og dekkene er helt flate". Mens i en bruk av "tell" så kan du bare si at "bilen er et vrak". Nå tar journalisten tolkemuligheten fra deg ved å bruke "tell". Journalisten oppsummerer og det kan gjøre teksten kjedelig hvis brukt for mye. Ved bruk av "show" viser du til leseren at det er rom for egen tolkning av skildringene. Hvis man bruker for mye "show" kan teksten bli veldig tung for leseren og leseren må kanskje ta seg pauser og vil da bryte med flyten i teksten.

Når du utvikler din reportasjeide kan du også se for deg hvordan teksten blir bygt opp. komposisjonen er viktig for at leseren skal få en god oversikt over teksten ved hjelp av godt samspill mellom overskrifter, bilder, undertitler og brødtekst.

Journalisten kan tenke seg om under selve observeringen at dramaturgi kan settes inn. Dette er for skape en god historie i teksten slik at leseren vil lese videre og få vite hva som skjer til slutt. Hollywoodmodellen er et eksempel på dramaturgi. Hollywoodmodellen blir ofte brukt i filmer og teaterstykker. Hollywood-modellen starter med et anslag og gjerne ganske brått slik at leseren kommer rett inn i aksjonen. Anslaget viser problemet og helten som møter skurken. Etter anslaget bygger stemningskurven seg opp til et høydepunkt der helten har overkommet skurken og vi nærmer oss en avslutning. I avslutningen kommer det en forklaring på hvordan anslaget ble løst.

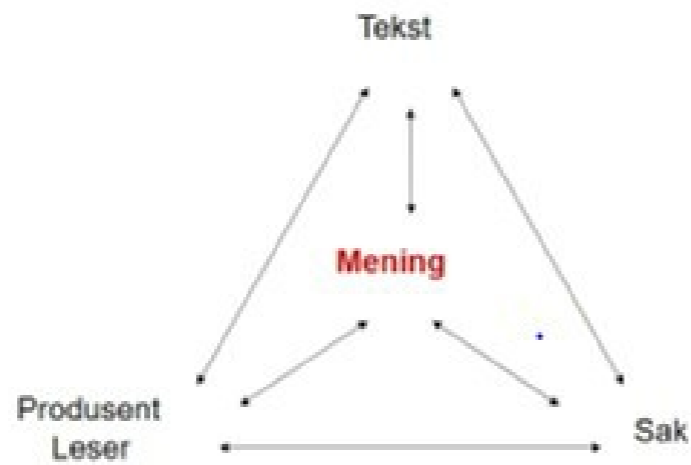
En annen modell er aktantmodellen. Aktantmodellen går rett og slett ut på helt og skurk. helten må overkomme ulike hindringer på sin vei for å til slutt forsøke å overkomme skurken. Journalisten velger selv hvordan objektene i saken fremstilles, men alltid være basert på fakta.

Besvart.

4 Oppgave 4

Oppgave 4: SEMIOTIKK

Forklar denne semiotiske kommunikasjonsmodellen (der «tekst» må forstås i tråd med det vi kaller «det utvidede tekstbegrep»). Vis gjerne til eksempler.

Skriv ditt svar her...

Den semiotiske kommunikasjonsmodellen omhandler at mening er i sentrum og at alle de tre elementene rundt er i et godt samspill med hverandre.

Sak, produsent og tekst går rundt sentrumsordet mening. Saken skal alltid baseres på fakta og må kommunisere godt med tekst samt gjøre seg forståelig for produsent/leser.

Pilene som vises på den semiotiske kommunikasjonsmodellen peker begge veier. Dette kaller vi en denotasjon. Det er det vi ser som faktisk er der. Selve modellen i seg selv kan være en konvensjon som beskrives som gresk eller uforståelig utenfor det media og kommunikasjonsmiljøet. Konvensjon er den kulturelle avkodingen av et tegn som alle i miljøet har blitt enig om. For eksempel på sørlandet brukes ordet "javel" som en kode for "hallo" eller hilsning. Sørendingene har da blitt enig om at dette er en kulturell kode for "hallo".

Besvart.

5 Oppgave 5

Oppgave 5: VISUELL KOMMUNIKASJON

Øyeskanning / eyetracking er en forskningsmetode som har til hensikt å studere hvordan øynene beveger seg over et avisoppslag. For avisdesignere gir slike studier viktig informasjon om hvordan leserne navigerer på en avisside.

Gjør kort rede for de viktigste funnene fra denne typen forskning.

Skriv ditt svar her...

Eyetracking er et viktig element for at et avisoppslag skal bli lest. Journalisten og de grafiske designerne må jobbe godt sammen for å fremme fram innholdet i saken.

Forskningen fra eyetracking viser at blikket til en leser går som regel opp til høyre først. Dette er på grunn av at du når du blar en side fram så blir den venstre siden lagt til siden og den høye siden kommer først fram. Forskningen viser at øye treffer opp til høyre og her vil du gjerne ha et bilde eller en stor overskrift som skaper leselyst og interesse for leseren. Dette er for å "trigge" leselysten til leseren slik at leseren fortsetter å lese videre i teksten.

Etter øyet har sett det bildet eller overskriften opp til høyre hjørnet så beveger eyetrackingen seg mot venstre side. Her kan du enten ha tittelen på saken eller undertitler. Dette er som sagt for å skape leselyst. Eyetrackingen går så nedover fra venstresiden og følger teksten videre. Det som er viktig for leseren er at det er nok luft i avisoppslaget slik at den blir lettere å forstå og lese. Undertitler er veldig mye i bruk og det er for å gi leseren en kort oppsummering om hva dette avsnittet dreier seg om. Faktabokser er også et godt element å ha med i teksten. Faktaboksene kan inneholde noe bakgrunn eller generell informasjon rundt temaet i saken. Det er mulig leseren bare ser på bildene, over/underskriftene og faktabokser også finner ut at dette var interessant.

Det er også mulig å manipulere denne eyetrackingen med bruk av store bilder og sterke farger. Fargen rød er vist via forskning at det er den fargen øyet reagerer på først. Så hvis du har en stor overskrift i rødt på venstre side i en kontrast av hvit bakgrunn kan det hende at du får en endring i eyetrackingen.

Valg av fonter er et viktig valg journalisten gjør under den visuelle redigeringen. Det er to hovedfonter som brukes i en nyhetsartikkel: Antikva og Grotesk.

Antikva:

Antikva er en font-type som oftest brukes i brødtekst. Antikva har med seg seriffer som hjelper leseren til å komme seg videre. Times New Roman er et godt eksempel på Antikva. Seriffer er hjelpestreker under bokstaven som er alltid ledet til høyre på grunn av at leseren starter setningen fra venstre av også bortover til høyre. Antikva har ulike hårstreker det vil si at tykkelsen på bokstavene er ulike slik at leseren gjenkjenner bokstavene og får en forståelse av hva den bokstaven betyr.

Grotesk:

Grotesk er en font-type som brukes til overskrifter. Grotesk er uten seriffer og bokstavene er like med hårstreker og er som oftest like tykke/tynne. Grotesk tar i bruk fonten "bold"/"fet" slik at den blir fetere og mer synlig for leseren.

Besvart.